

СЕМАНТИКО-КОГНІТИВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ КОНЦЕПТУ МАЙДАН НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ІНТЕРНЕТ-ЗМІ

Рогоза І.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, ст. викладач Єгорова О. І.

У часи динамічного розвитку міжкультурної комунікації концептуалізація етноспецифічних феноменів постає об'єктом дослідження низки гуманітарних наук. Одним з таких етноспецифічних соціокультурних явищ останніх років виступає феномен майдану, що має своє унікальне концептуальне осмислення та лінгвокультурну репрезентацію.

У рамках семантико-когнітивного підходу на матеріалі дискурсу німецьких Інтернет-ЗМІ (104 інформаційні статті про події в Україні на Майдані Незалежності наприкінці 2013 – початку 2014 року) пропонується описання структури та наповнення концепту МАЙДАН, до складу якого входять поняттєвий, асоціативно-образний та валоративний компоненти [1, 298].

Поняттєвий шар концепту, що репрезентує фактуальну інформацію про реальний або уявний предмет, слугує основою для формування концепту [2, 13], та експлікує інформацію про логічне осмислення майдану як факту реального світу. У ході проведеного аналізу виявлено, що в основу поняття «майдан» покладено образ центральної локалізації об'єкту. Виявлені в результаті компонентного аналізу семи, услід за З. Д. Поповою та Й. А. Стерніним [3, 98], ототожнюються з концептуальними ознаками-конституентами поняттєвого шару досліджуваного концепту (рис. 1.1).

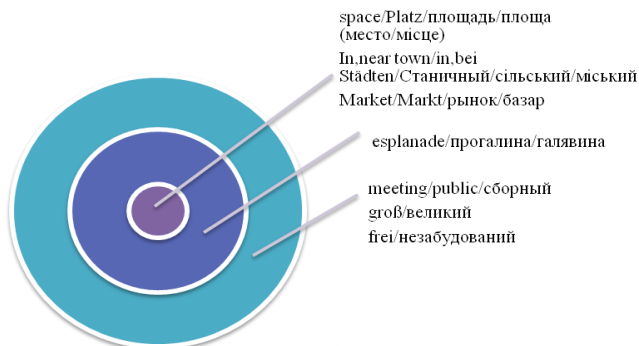


Рис. 1.1. Модель поняттєвого шару концепту МАЙДАН за результатами компонентного аналізу номінації *майдан* у дистантних мовах

У ході дослідження перцептивно-образного шару, що являє собою сукупність знань, образів та асоціацій, пов'язаних із денотатами [1, 59], було виокремлено низку базових метафоричних

моделей, що співвідносяться з класифікацією когнітивних метафор, запропонованих Лакоффом та Джонсоном [4], як от: МАЙДАН є ВІЙНА, МАЙДАН є ТЕАТР, МАЙДАН є ЖИВА ІСТОТА, МАЙДАН є ПРОЦЕС, МАЙДАН є ЦЕНТР, МАЙДАН рухається ВГОРУ, ВЛАДА рухається ВНИЗ.

В рамках вивчення фактичної цінності концепту МАЙДАН було виявлено позиції трьох сторін-евалюаторів: протестувальників, влади та ЗМІ. За нашими спостереженнями, незважаючи на переважну об'єктивність та нейтральність викладення інформації про події на Євромайдані у ЗМІ, можна зробити висновок, що репрезентація концепту МАЙДАН у дискурсі німецьких Інтернет-ЗМІ відбувалася з переважно негативною евалюацією; влада оцінює майдан різко негативно, протестувальники – позитивно.

1. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / А. М. Приходько. – Запоріжжя : Прем'єр, 2008. – 332 с.
2. Слышкин Г. Г. От текста к символу: лингвокультурные концепты прецедентных текстов в сознании и дискурсе / Г. Г. Слышкин. – М. : Academia, 2000. – 128 с.
3. Попова З. Д. Очерки по когнитивной лингвистике / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – Воронеж : Истоки, 2001. – 191 с.
4. Lakoff G. Metaphors we live by / G. Lakoff, M. Johnson. – Chicago : Chicago University Press, 1980. – 242 p.

Рогоза, І. Семантико-когнітивне моделювання концепту Майдан на матеріалі німецькомовних Інтернет-ЗМІ [Текст] / І. Рогоза ; наук. кер. О.І. Єгорова // Перекладацькі інновації : матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 12-13 березня 2015 р. / Редкол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова, О.О. Жулавська та ін. - Суми : СумДУ, 2015. - С. 42-44.